

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	9 Mawrth 2020
Pwnc:	Adroddiad Cynnydd Gwasanaethau Cymdeithasol
Pwrpas yr Adroddiad:	Cadarnhau'r cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y gwasanaethau cymdeithasol.
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng. Aled Morris Jones
Aelod(au) Portfolio:	Cyng. Llinos Medi
Pennaeth Gwasanaeth:	Alwyn Rhys Jones, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Fôn Roberts, Dirprwy Gyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Emma Edwards Dirprwy Reolwr Busnes, Gwasanaethau Oedolion 01248 751887 Emmaedwards@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol:

- Cadarnhau ei fod yn fodlon â chyflymder y cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Argymhell i'r Pwyllgor Gwaith fod cynnydd a chyflymder y gwelliannau yn y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ddigonol

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Oes yn gysylltiedig â chynllun Cyngor YM 2017-22-Amcan 1, 2 a 3.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

Mae adroddiadau AGC yn cael eu rhannu o dan adran 5, pwynt 1 a 2 or adroddiad yma, ag yn amlinellu'r cynnydd hyd yn hyn ar draws gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant a theuluoedd, ac mae'n ceisio rhoi sicrwydd i aelodau o'r gwelliannau a wnaed.

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

Mae'r adroddiad hwn yn ceisio tawelu meddyliau Aelodau'r pwyllgor craffu ein bod wedi datblygu a rhoi ar waith brosesau sicrhau ansawdd, a adroddir o dan adran 5, pwynt 4 yr adroddiad hwn.

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. I ba raddau mae'r rhaglenni gwaith ar waith yn ddigon cadarn i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol ar gyflymder priodol?
2. Beth yw'r prif risgiau i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol a sut mae'r rhain yn cael eu lliniaru?
3. Pa gamau sy'n cael eu cymryd gan Banel Gwella'r Gwasanaethau Cymdeithasol i gefnogi'r siwrnai wella?
4. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau'r ffrydiau gwaith hyn ymhellach

5 – Cefndir / Cyd-destun**Cefndir - Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol**

Yn y Bwrdd Trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion ar 22 Mai 2019 a'r Panel Gwella Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ar 23 Mai 2019, argymhellwyd sefydlu Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol. Byddai hyn yn golygu y gellid craffu ar y Gwasanaethau Oedolion i'r un graddau ag y gwnaed ar y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Byddai hefyd yn caniatáu i Aelodau Etholedig gael gwybodaeth fanylach am y prosesau a'r heriau yn y

Gwasanaethau Oedolion. Argymhellir bod y panel sydd newydd ei gyfansoddi yn cychwyn ar ei waith yn syth.

Mae'r adroddiad hwn yn cefnogi cyfarfod cyntaf y Cyd-Banel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol.

1. Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC). Adolygiad o Berfformiad yr Awdurdod Lleol

(Gellir gweld copi llawn o'r llythyr yn Adran FF isod - 1)

Derbyniodd y Cyngor ei lythyr Adolygu Perfformiad Blyneddol gan AGC ddiwedd mis Hydref 2019. Pwrpas y llythyr, a gyhoeddir o dan Gôd Ymarfer AGC yw:

- rhoi atborth ar weithgaredd arolygu a gwerthuso perfformiad a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn;
- adrodd ar y cynnydd y mae'r awdurdod lleol wedi'i wneud wrth weithredu argymhellion o arolygiadau a / neu adolygiadau ymarfer plant ac oedolion;
- amlinellu ein blaenraglen waith.

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi adolygiad AGC o berfformiad Cyngor Sir Ynys Môn wrth gyflawni ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol statudol. Mae'n dilyn pedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (DGCLI) a'n dull o gefnogi gwelliant – dull sy'n gynyddol gydweithredol ac sy'n seiliedig ar gryfderau.

Y pedair egwyddor yw 1) Llesiant 2) Pobl - Llais a Dewis 3) Atal, a 4) Partneriaethau. Mae'r llythyr yn mynd i'r afael â phob un o'r penawdau ar draws y ddau Wasanaeth. Y negeseuon allweddol yw:

- a) *Mae trefniadau dros dro ar waith ar gyfer rôl statudol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yn dilyn y newidiadau diweddar ymhlith uwch-arweinwyr. Bydd arweinwyr y cyngor am sicrhau nad yw'r newidiadau mewn arweinyddiaeth yn cael effaith negyddol ar y gwelliannau diweddar ym mherfformiad y gwasanaethau plant.*

DIWEDDARIAD: Cwblhawyd ad-drefnu tîm Uwch Arweinyddiaeth Cyngor Sir Ynys Môn erbyn hyn, ac Alwyn Rhys Jones yw'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar sail barhaol.

- b) *Yr angen i gynnal y gwelliannau yn y gwasanaethau Plant.*

DIWEDDARIAD: Gweler Pwynt 2 isod os gwelwch yn dda sy'n egluro atborth gan AGC o'r gwaith monitro manwl ar ein Gwasanaethau Plant ym mis Medi 2019.

- c) *Mae gwaith i fonitro'r trefniadau diogelu wrth amddifadu o ryddid wedi nodi nad yw'r awdurdod lleol, yn debyg i lawer o rai eraill yng Nghymru, yn gallu bod yn sicr nad yw hawliau dynol pobl yn cael eu torri drwy gael eu hamddifadu o'u rhyddid yn anghyfreithlon.*

DIWEDDARIAD: Mae'r Gwasanaethau Oedolion yn gweithio i wneud gwelliannau yn y maes hwn ac wedi rhoi hyfforddiant i staff ym mis Tachwedd 2019.

ch) *Mae cael llety i blant ag anghenion cymhleth sydd angen derbyn gofal gan yr awdurdod lleol yn her y mae'r awdurdod lleol yn mynd i'r afael â hi fel mater corfforaethol. Mae cydweithwyr ym meysydd gofal cymdeithasol a thai yn gweithio'n agos gydag aelodau etholedig i gynnig cyfleoedd am lety byw ar Ynys Môn i blant sy'n gymwys i gael cymorth.*

DIWEDDARIAD: Er mwyn hyrwyddo dad-sefydliadu a lleihau gorwariant sylweddol a chaniatáu i'r plant a'r bobl ifanc sy'n dod o Ynys Môn barhau i dderbyn gofal ar yr Ynys, mae angen ystod o ddarpariaethau gofal amgen. Ar hyn o bryd mae nifer o blant yn byw "y tu allan i'r sir" sy'n annhebygol o gael eu hailintegreiddio neu eu lleoli gyda theulu, ffrindiau, teuluoedd maeth neu deuluoedd mabwysiadu yn y dyfodol rhagweladwy. Er mwyn sicrhau nad yw'r plant hyn yn cael eu 'gadael ar ôl', ac i wneud arbedion sylweddol, mae angen datblygu gwasanaethau gofal preswyl amgen.

Mae Cartrefi Clyd Môn yn golygu dim mwy na dau o blant yn byw gyda'i gilydd mewn amgylchedd 'cartrefol' ac yn gweithredu mewn ffordd debyg i blant sy'n byw gartref h.y. mynd i'r ysgol, byw yn y gymuned, cael cymdogion a ffrindiau ac ati.

Bydd y tai wedi'u gwasgaru ledled y gymuned sy'n golygu y gall y plant sy'n byw ynddynt ymdoddi'n haws i'w cymunedau. Bydd tîm bach o weithwyr gofal preswyl yn gweithio ym mhob cartref, gan sicrhau parhad gofal i'r plant sy'n byw yno. Ar hyn o bryd mae 2 Gartref Clyd yn cael eu cofrestru gan AGC a bwriedir y bydd y ddau ohonynt yn agor erbyn 1 Ebrill 2020.

Mae'r llythyr hefyd yn crynhoi Cynllun Adolygu Perfformiad AGC ar gyfer 2019-20 (rhaglen arolygu thematig), a oedd yn cynnwys gwaith ataliol a hyrwyddo annibyniaeth i bobl hŷn sydd bellach wedi ei gwblhau.

Mae hefyd yn cyfeirio at archwiliad ar y cyd o drefniadau amddiffyn plant y trefnwyd i'w gynnal fel cynllun peilot ar ddiwedd 2019. Nid ydym wedi derbyn unrhyw wybodaeth bellach ynglŷn â hyn ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn.

2. AGC – Llythyr gydag atborth ar 2 ddiwrnod o waith monitro yn y Gwasanaethau Plant yng Nghyngor Sir Ynys Môn (dyddiedig 25/10/19)

(Gellir gweld copi llawn o'r llythyr yn Adran FF isod - 2)

Ar 19 a 20 Medi 2019 gwerthuswyd 13 o ffeiliau achos, a chynhaliwyd cyfweiliadau â phum rheolwr tîm Gweithredol a dau Swyddog Adolygu Annibynnol (SAA). Unwaith eto, y pedair egwyddor (Llesiant, Pobl - Llais a Dewis, Atal a Phartneriaethau) oedd sylfaen y gwaith monitro a'r llythyr.

Dywed y llythyr "Mae ein canfyddiadau'n dangos gwasanaeth sydd ar daith gadarnhaol tuag at wella a gaiff ei hategu gan arweinwyr a rheolwyr sy'n cymryd

cyfrifoldeb am lywio gwelliannau. Rydym yn amlygu rhai darnau da o waith a meysydd y mae angen eu gwella."

Meysydd i'w gwella:

- a) *"Bydd yr awdurdod lleol eisiau parhau i greu cyfleoedd i gynorthwyo plant i aros yn eu cymunedau eu hunain a lleihau lleoliadau cost uchel y tu allan i'r sir. "*

DIWEDDARIAD: gweler y Cartrefi Grwpiau Bach - Cartrefi Clyd uchod (1ch).

- b) *"Mae gan Swyddogion Adolygu Annibynnol rôl allweddol i sicrhau bod lleisiau plant yn cael eu clywed a bod ansawdd gwasanaethau'n cael ei gyflawni a'i gynnal. Bydd yr awdurdod lleol am fanteisio i'r eithaf ar botensial rôl y Swyddog Adolygu Annibynnol "*

DIWEDDARIAD: Mae gwaith yn mynd rhagddo er mwyn sicrhau y clywir llais pob plentyn. Cysylltir y gwaith hwn â'r diweddariad isod gan ar Diweddariad Voices From Care Cymru.

- c) *"Bydd yr awdurdod lleol am sicrhau ei hun ei fod yn manteisio i'r eithaf ar bob cyfle i fynd i'r afael â'r rhesymau y mae mwy a mwy o weithwyr cymdeithasol yn gwrthod gwneud gwaith llys"*

DIWEDDARIAD: Mae'r Bwrdd Cyfiawnder Teulu Lleol, a noddir gan Lywodraeth Cymru yn cynnal gweithdy ym mis Rhagfyr 2019 er mwyn edrych ar hyn. Mae hwn yn fater cenedlaethol ac mae gwaith yn mynd rhagddo gyda'r Farnwriaeth er mwyn mynd i'r afael â hyn.

- ch) *"Gwelsom dystiolaeth mewn un ffeil achos o'r manteision i'r plentyn o gael gwasanaethau cymdeithasol a thimau iechyd meddwl plant yn cydweithio'n agos. Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol nad dyma'r sefyllfa bob amser. Mae'r awdurdod lleol yn cydnabod bod y risg y bydd plant yn cwympo drwy'r bwlch rhwng gwasanaethau iechyd meddwl plant a gwasanaethau cymdeithasol plant yn uchel. Mae gwaith yn mynd rhagddo i fynd i'r afael â'r heriau, gan ddefnyddio arian 'Trawsnewid'.*

DIWEDDARIAD: Mae gwaith rhanbarthol yn cael ei wneud er mwyn edrych ar y ffordd orau i asiantaethau gefnogi plant a phobl ifanc sydd â phroblemau iechyd meddwl. Hefyd, gwnaed cais rhanbarthol am arian o'r Gronfa Gofal Canolraddol gyda'r nod o fynd i'r afael â rhai materion yn y maes hwn.

3. Diweddariad gan Voices from Care Cymru

'Roedd llythyr Adolygu Perfformiad AGC yn cyfeirio at y ffaith bod "Uwch Reolwyr yn ymwybodol bod mwy o waith i'w wneud i sicrhau bod lleisiau plant yn cael eu clywed wrth gynllunio a datblygu gwasanaethau". O ganlyniad rydym yn falch o allu diweddarau'r Panel ar y cynnydd a wnaed trwy weithio gyda Voices from Care Cymru:

'Rydym wedi sefydlu prosiect gyda Voices From Care i sefydlu grŵp cyfranogi ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal yn Ynys Môn. Mae 3 elfen i'r prosiect;

- Datblygu grŵp cyfranogi,

- Ymgrych leol a arweinir gan bobl ifanc,
- Cymorth rianta corfforaethol.

Asiantaeth wirfoddol Cymru gyfan yw Voices From Care Cymru ac mae'n gweithio gyda phlant sy'n derbyn gofal er mwyn hyrwyddo eu hawliau a gwella'r gwasanaethau a ddarperir ar eu cyfer. Rydym wedi cytuno i sefydlu dull wedi'i dargedu wrth sefydlu grŵp cyfranogi misol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 14-22 oed. Pwrpas y grŵp cyfranogi yw cefnogi Ynys Môn i ddatblygu strategaeth ar gyfer 'Plant sy'n Derbyn Gofal a Gadawyr Gofal', gan ddarparu platfform sy'n cefnogi meithrin perthynas rhwng plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal a'u rhieni corfforaethol yn Ynys Môn. Byddai'r grŵp yn datblygu ei hunaniaeth ei hun ac yn cydgynhyrchu ystod o ddeunydd hyrwyddo a marchnata ac yn datblygu cyfres o adnoddau ac ymgyrchoedd lleol, sy'n unigryw i Ynys Môn. Fel sefydliad mae Voices From Care Cymru wedi penodi gweithiwr prosiect a leolir gyda staff y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ac a fydd yn cynnig cyngor a chefnogaeth fel 'ffrind beirniadol' ynghylch materion cyfranogi a rianta corfforaethol. Mae'r prosiect hwn yn ganlyniad uniongyrchol i gyllid a ddarparwyd ar y cyd gan wasanaethau yn yr Awdurdod Lleol - Gwasanaethau Plant, Tai ac Addysg - gyda'r nod o wrando ar leisiau plant sy'n derbyn gofal gennym er mwyn cryfhau ein cyfrifoldebau rianta tuag atynt.

4. Diweddariad Sicrwydd Ansawdd

Fel rhan o'r rhaglen wella bu ffocws dwys ar gryfhau gwaith gwella ansawdd yn y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd. O ganlyniad i'r gwaith hwn, sefydlwyd Uned Diogelu a Gwella. Rhoddwyd cryn sylw i ddatblygu datganiadau clir ynghylch y fethodoleg sy'n sail i waith yr Uned ac i'w threfniadau ar gyfer adrodd yn systematig a chyda thystiolaeth dda ar ei chanfyddiadau a'i hargymhellion ar gyfer gwella rheolaeth a darpariaeth gwasanaethau.

Mae gweithrediad y Fframwaith Gwella Ansawdd wedi bod yn cyflymu, ac mae'r Uned wedi gallu adrodd gyda ffocws cynyddol ar ei chanfyddiadau, gan ddwyn sylw at feysydd y dylid eu targedu ar gyfer gwaith gwella. Datblygwyd protocol drafft sy'n nodi'r berthynas rhwng gwaith yr Uned ac ymateb rheolwyr gwasanaeth gweithredol. Mae hyn yn dangos sut y byddai unrhyw ymatebion i wendidau a nodwyd neu argymhellion ar gyfer gwelliannau'n cael eu gweithredu gan reolwyr a sut yr adroddid arnynt i Uwch Reolwyr ac Aelodau. Trwy wneud hyn, mae'r Cylch Gwella yn cael ei gryfhau ac mae gwaith yr Uned wrth wraidd gweithrediad y gwasanaeth.

--

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Ddim yn berthnasol

7 – Oblygiadau Ariannol

Ddim yn berthnasol

8 – Atodiadau

Ddim yn berthnasol

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Local authority
annual performance

Llythyr adolygu
perfformiad blynydd

Anglesey letter -
ENG - 20191025.pdf

Anglesey Letter -
CYM - 20191025.pdf